

במלאכת 20 שנה לתלמי חברי

הרעיון של הפעולה צץ אחרי ש-
המוניטין יהודית הותקפה בדרך מצפת
לראש-פינה. נהרגו בה שבעה יהודים, בי-
ניהם צעירה אחת, שנפתה לא נמצאה
תחילה. היא נתגלתה אחר-כך מתחת לגשר,
כשבגדיה קרועים, סימני אונס על גופה
וסימני התעלות בגוייתה.

באותם הימים היתה תסיסה רבה בנוער
הארצישראלי — ולא רק בשורות הארגון
הצבאי הלאומי. הויכוח היה אם להגיב ואם
לאו. כשגמרתי את לימודי בגימנסיה הוצלתי
בתיאבוב והתגייסתי מטעם בית-ר לפלוגת
הגיוס הבית-רית בראש-פינה, הייתי בטוח
כי תהייה פעולת, וכי אשתתף בהן.
אנשי בית-ר בפלוגות הפכו אוטומטית,
אחרי מיבחן קצר, לאנשי הארגון הצבאי
הלאומי, ללא פרודורה מיוחדת, מלבד
התהליך הרשמי. באותם הימים עמד בראש
הארגון משה רוזנברג, אחרי שאברהם (גד-
עון) תהומי וחבריו פרשו והצטרפו להגנה.
בפלוגה היתה תסיסה רבה מאד. דרשנו
פעולה. כמה שבועות לפני כן נהרג בחניתא
הטרקטוריסט קורט גאון, בוגר פלוגת
הגיוס בראש-פינה. דרשו פעולה מהירה. או-
לם מדברי משה מולדבסקי, מפקד הארגון
הצבאי הלאומי בגליל, באזכרה לזכר גאון,
הבינונו שלא תהיה פעולה. התאכזבנו מאד.
מן האזכרה יצאנו שלושתנו — שלמה
בן-יוסף, שלום זוראבין ואנכי. שפכנו את
לבונו איש בפני רעהו. ואו צץ הרעיון
ששלושתנו ננסה לבצע ביוזמתנו פעולה.
לזוראבין ולי היתה גישה למחנך השקט של
הפלוגה, שהיה מחולק בכמה מחבואים. היינו
מביאים את הנשק בכל ערב לשומרים ומח-
זירים אותו בבוקר.

★★★

שני רימונים ושני אקדחים

היה ידוע כי השבאב הערבי מצפת היה
נוהג לרדת בצהריים לטבריה, משתכר
שם, מחקיף בערב מקומות-ישוב עבריים
וחוזר בלילה הביתה, בדרך ההרים. הם היו
נוהגים לנסוע באוטובוס שירד ב-1.30 או
ב-1.40 אחרי-צהריים מצפת.
החלטנו להתקיף את האוטובוס בסיבוב
החד, בדיוק לפני ראש-פינה.
המקום היה גוח גם מפני שבמרחק של
כ-30 מטר ניצב סלע גבוה, שמאחוריו היה
גוח להתחבא. שלמה בן-יוסף, שאנחנו קראנו
לו "שלום", היה צריך לזרוק רימוני-יד
מתוצרת עצמית, ואילו שלום זוראבין ואני
היינו צריכים לירות. לזוראבין היה אקדח
מאוד גדול, בעל ידית-עץ שהייתה מתחברת
אליו בצורת קת. לי היה אקדח פאראבלום.
יצאנו מראש-פינה, דרך בית-הקברות, מוקף
דם בבוקר ביום החמישי, 21 באפריל, 1938.
יצאנו כה מוקדם מפני שבשעה זו היינו נוה-
גים לצאת לעבודה במטעי הטבאק של ה-
פלוגה, ולא רצינו כי חברינו ירגישו ב-
תכונה בלתי-רגילה מצדנו.
עלינו על הגבעה מעל לגן ראש-פינה,
מקום הידוע בשם "האורחה". שם לקחנו
את שני הרימונים, שהיו חבויים עם רגלי-
גים נוספים בתוך מאחורי אבן בקיר. גרש-
נו לתוך האדמי, ודרך בית-הקברות עלינו
להר, ודרך ההרים הגענו למקום הפעולה.
היה יום חם מאוד — יום החמטין
הראשון באותה שנה. חיכינו לזמן הפעולה.
היינו מתוחים, כרגיל לפני פעולה ראשונה.
לא דיברנו.

★★★

"פי קמאן! פי קמאן!"

בשעה היעודה ראינו את האוטובוס
מתקרב. בן-יוסף זרק את הרימוני ממי-
קום מתחבואו, מאחורי הסלע. לפי התכנית
היה האוטובוס צריך לרדת מן הכביש,
מוצמת ההתפוצצות, ולהתגלגל במדרון.
אותה שעה ירינו מאקדחנינו.
אולם הרימוני לא התפוצץ. האוטובוס המ-
שיך לנסוע בכביש, הגיע לתחת-המטרה
של ראש-פינה והודיע על התקפה. כנראה

כל בית-ר שבא מחוץ-לארץ נצטווה
בתקופה ההיא להתגייס לשנתיים לפלוגת
גיוס, שהייתה דומה להיאחזויות נח"ל כיום.
אנשי הפלוגות סקנו בעבודה לשם מימון
קיומם, חיו במסטר של משמעת צבאית.
בני הארץ גויסו לפלוגות למשך שנה אחת.

במדינה

מפלגות

שתי הפגנות

25 שנה אחרי שנורו היריות הקטלניות
שהפילו את חיים ארלוזורוב, ערכו מוסדות
מפא"י וההסתדרות את התנועות השיג-
ריות של אזכרה והספד. רוב הנואמים
דאגו שלא לסבך את עצמם בויכוח ההיס-
טורי בין ארלוזורוב ובן-גוריון. אפילו
משה שרת, מזכירו של ארלוזורוב שסולק
על-ידי ביגיי, הסביע בים של מלל חסר-
תוכן כל רמז על הדוקרב שהיה נגד האיש
צלו על הימים האחרונים של המנהיג ה-
גדול.

רק שני צלילים הפריעו את ההאמוניה
בבל ההספדים לאיש שהיה בחייו "דיסונאנס"
בתנועת-הפעלים (העולם הזה 1080). האחד
סופק על-ידי בן-גוריון עצמו: הוא נמנע
מלהשתתף אף באחד מכל ההספדים והאז-
רות. היתה זאת הפגנה גלויה נגד האיש
שהריגתו פתחה בפני ביגיי את הדרך ל-
שלטון באומה.

הצליל השני סופק על-ידי פנחס לבון,
תלמידו ושותפו הקרוב של ארלוזורוב.
בנאום בועד הפועל הציוני השמיע רמזים
שקופים, שהצטרפו להפגנה ברורה נגד
ביגיי.

בגיל 20 כבר היה (ארלוזורוב) מבוגר
ובשל למילוי התפקידים הקשים ביותר,
אמר. "בגיל שלושים הגיע להנהגת האומה.
אל מה היה מגיע אילו חי איתנו היום?
מה היה נוף תנועתנו ומדינתנו, אילו ענק
זה היה ממשיך בעלייתו המסחררת —
כל אחד מאתנו יכול לנחשו!"

הנוכחים ניחשו בלבם. התשובה המבו-
קשת נתבקשה מעצמה: נוף התנועה והמדינה
היה שונה מאד אילו היה ארלוזורוב כיום
ראש-הממשלה במקום ביגיי. אולם לבון
לא הסתפק בזה. "עשרים וחמש שנים
עברו מאז הירצחו... ועדיין מקומו שנת-
פנה נשאר ריק, ועוד לא קם לנו מנהיג
בעל שיעור-קומתו" קרא.

מכיון שמקומו של ארלוזורוב נתפס על-
ידי איש הסבור בהחלט שהוא מגיע —
ואף עלה — על שיעור-קומתו של קודמו,
היתה זאת הכרזה נועזת מאד.

הדיברת ה-11. אולם העובדה הבולטת
ביותר בשבוע היתה אחרת: בכל האזכרות
וההספדים לא הזכיר אף לא איש אחד, אף
לא במילה אחת, את הענין המרכזי בחייו
של ארלוזורוב: שאיפתו לשלב את התנועה
הלאומית העברית עם התנועה הלאומית ה-
ערבית בתנועת-שיחרור שמית משותפת. ה-
איפול המוחלט שהוטל למחרת הרצח על צד
עיקרי זה של השקפת ארלוזורוב, נשאר
שירי וקיים גם כעבור 25 שנה. היה זה
כאילו נערכה אזכרה למשה רבנו, מבלי
להזכיר את עשרת הדיברות.

התישבות

תזווה ימיה

כלב כבר ניגשו ראשי הקיבוץ הארצי
השומר הצעיר לסעיף בחירת הערע הפועל
של התנועה, במועצת הקיבוץ שהתקיימה
בתחילת החודש בעין-השופט. בדיונים שהת-
נהלו ברחבי הקיבוצים, במשך החודשים
שקדמו למועצה, הביעו אלפי החברים את
דעתם ההחלטית כי יש לשנות מיד את שיטת
הבחירה למוסד העליון של התנועה הקיבוצי-
צית השמרנית והסגורה ביותר בישראל,
לכחור את חברי המוסד העליון בתוך ה-
קיבוצים עצמם. השינוי שהושג: במקום ל-
הצביע בעד או נגד רשימת-מועמדים שלמה,
המוגשת למועצה מטעם מזכירות התנועה,
תינתן האפשרות לצירי המועצה להכניס
שינויים ברשימה, להתליף מועמד אחד בשני.
שינוי שיטת הבחירות לחעד הפועל היה
רק מצד אחד, שעלה על פני סערת התיכוח
הפנימי בקיבוץ השומר הצעיר. בדיונים
סוערים על הדימוקראטיה הפנימית בתנועה,
על בעית השליחים למפלגה ולמוסדות ועל
רמת-החיים של חברי הקיבוץ, הסתמנו סדקי
המשבר הראשוני: בעוד שמאיר יערי נל-
חם בחירות-יגש על עקרונות העבר המקי-
דשים, נראה היה כאילו מוכן יעקוב חזן
להיכנע לפחות חלקית לתובעי השינויים.
"חזן מחניף להמונים" האשים בגלוי מאיר
יערי את סגנו לכס המנהיגות בהשומר ה-
צעיר ובמפ"ם. "הוא מתכוון לתפוש טרמפ
על העגלה של סיטו", טען ברמזו גם לדעו-
ת השוליסיות הבינלאומיות של חזן.
כשניגשו צירי המועצה לפרשת ההצבעות,
(המשך בעמוד 8)

**הוא צעיר, תוסס
ומאס במוסכמות.
מקומו בין אנשי
המעשה. יודע את אשר
הוא רוצה - ומשיגו.**

מובן מאליו:

נלסון הוא מעשן!

NI 23

**פקידים!
תלמידים!
סטודנטים!
הרשמו עוד היום לקורס קיץ ל-**
קצרנות
עברית ו/או אנגלית
(שני חודשים, פעמים בשבוע)
ב.אולפן גרג' (GREGG).
בת"א: אצל ת. ברקמא, גורדון 5
בחיפה:
בי"ס "במעלה", שמריהו לוי 30
הצנחה מוכתרת!

נל העם - צבא...

וגם אתה, בין אם משרת אתה בצבא הסדיר או
במילואים, כאשר הוציאה "מערכות" את אלבום
צה"ל לאור, נחטפה המהדורה הראשונה תוך
ימים ספורים.

לאחר מאמצים רבים עלה בידינו
להוציא לאור את המהדורה השניה
של אלבום צה"ל בכריכה מהר-
דרת, על נייר כרומו מסוג משובח.

ההפצה הבלעדית נמסרה ל"ידיעות אחרונות", רחוב
מקוה ישראל 12, תל-אביב, טלפון מס' 61065,
ולתחנות החלוקה בכל רחבי הארץ.

המחיר בכריכה מהודרת: 6.500 ל"י.
עם נרתיק: 6.800 ל"י.

אלבום צה"ל

מהדורה שניה